

הוא נפצע קשה במהלך לחימה בעזה ונותר משותק
בחצי גוף, אבל סירב להפסיק להילחם: הוא עבר קורס
קצינים וחזר לסיירת מטכ"ל. עכשיו מתכוון סגן ס', הלוחם
הראשון בתולדות צה"ל שקיבל דרגות קצונה על כיסא
גלגלים - להמשיך במאבק עד שיעמוד על הרגליים
יוסי יהושוע // צילומים: אלכס קולומויסקי



היה רגע אחד בטקס סיום קורס הקצינים, שנ-
עוך בשבוע שעבר בבה"ד 1, שגרם לכל מי
שעמד סביב מגרש המסדרים להתרגש: ס' קם מכי-
סא הגלגלים, נמתח והצדיע למפקד שלו שהעניק לו את דרגת
הקצונה. ס', משותק בפלג גופו התחתון ומרותק לכיסא גלגלים,
הוא איש סיירת מטכ"ל, לוחם שנפצע אנושות בעזה וכנגד כל הסי-
כויים ניהל מלחמת גבורה, התגבר על פציעתו, חזר ליחידה, סיים
בהצלחה קורס קצינים ושב כקצין ליחידה המובחרת ביותר בצבא.
אפילו בבה"ד 1, המשופע במעמדים יוצאי דופן, לא זוכרים התר-
גשות גדולה כל כך. "התאמנתי על זה לאורך כל השבוע האחרון של
הקורס", מספר ס'. דקות לפני תחילת הטקס הוא פנה למג"ד שלו,
סא"ל איל מרגי, וביקש ממנו שלא ייבהל אם יראה אותו
פתאום קם מכיסאו. "אני מתכוון לעמוד", אמר למג"ד. "אל
תתרגש, אני אצליח. זה חשוב לי".





הסיירת בפעילות מבצעית. "לא הבנתי איך הם יוצאים לפעילות ואני בבית החולים"



ס' עומד על הרגליים בטקס סיום הקורס. "ראיתי שכולם מסביבי בוכים"

שייטת 13 ושלדג עמוק בתוך עזה. הפעילות שאליה יצא ס' נעשתה עם כוח מגרוד 51 של חטיבת גולני, שבאותם ימים סוערים החזיקה את הגזרה הדרומית ברצועה. ס' יחד עם מספר לוחמים מהסיירת הצטרפו למבצע כחוליה מיוחדת. "זה שיתוף פעולה מזור, שצריכים עוד לעבוד עליו", אומר ס'. "כל אופי העבודה שלנו שונה לגמרי. כשהגענו, החבר'ה מגולני העירו לנו על הציד המיוחד: בגדי הגטקס החמים, הגרביים שמתי חממים באופן חשמלי, מכשירי הקשר האישיים. הם לא רגילים לראות דברים כאלה".

ס' שימש מפקד החוליה. לפנות בוקר, ממש על סף סיום המשימה ורגע לפני ההתקפלות, הוא נפגע. "התרוממתי לרגע מעמדת המארב שבה שכנתי, ואז הרגשתי את הפגיעה". שתי יריות של צלף פגעו בו. קליע אחד חדר לכתפו השמאלית וריסק אותה. הקליע השני חדר לצווארו והחל לדרת לכיוון האיברים הפנימיים. מתחקיר האירוע עלה כי ס' התרומם כדי להציל לוחם אחר שביצע טעות מבצעית חמורה, אבל ס' לא מחפש אשמים לפציעתו הקשה. "החובש שהגיע אליי זיהה רק את הפציעה בכתף ודיווח על פציעה קלה בלבד. למולי היה שם פרמדיק, שראה שככה לא מתפקד מי שיש לו רק פגיעה קלה. הוא ניגש אליי, הסיר ממני את האפור הקרמי וראה את הכדור שנכנס לצוואר".

הקליע הזה כבר הגיע לריאות, ואלה החלו להתמלא בדם. בפניו חירום הוא הועבר בטנקבולנס אל מחוץ לגדר, ומשם, במסוק של יחידת 669, הובהל לבית החולים סורר קה בבאר שבע. "עד שהגעתי לבית החולים הייתי בהכרה מלאה. על אף ההלם של הפציעה הבנתי בדיוק מה קורה איתי וחשבתי בצורה הכי צלולה שיש. כל הזמן שיננתי לעצמי: 'אני אגיע בהכרה לבית החולים'. כשהגעתי לשם הספקתי למסור להם את המספר האישי שלי לפני שצללתי להרדמה לקראת הניתוח".

לאחר כיומיים שב ס' להכרתו. הוא ראה מולו את אמו אירנה, אחראית אזור גיאורגיה בארגון ג'וינט־ישראל, ששהתה בחו"ל בזמן הפציעה והוועקה ארצה במהירות. "הדבר הראשון שאמרתי לה, מיד כשפתחתי את העיניים, היה: 'אני מצטער'. לא היה לה קל לחתום לבן היחיד שלה על הסכמה לשירות קרבי. הבטחתי לה שלא משנה מה, אני הולך להשתקם".

אבל אז הגיע גזר הדין. התברר שהקליע שחדר לצוואר ועשה את מסלולו דרך הריאות, נעצר בחוט השדרה. המי שמעות: שיתוק מוחלט מגובה החזה ומטה וחיים של ישיבה על כיסא גלגלים. "הרופאים הכי בכירים שבדקו אותי הסבירו לי שאין סיכוי, שהמצב שלי בלתי הפיך. גם ליד שמאל לא נתנו סיכוי לתפקד. הכדור שחדר לכתף קרע שם את העצבים, פירק את החסוס ושבר את מפרק הכתף. הסבירו לי שהיד תישאר תלויה, שהיא לא תתפקד. את זה סירבתי לשמוע. אמרתי לעצמי שאם לגבי הרגליים יש עוד סימן שאלה, היר בלי שום ספק תחזור לתפקוד מלא. היום אני סוחב איתה ציוד במשקל של 15 או 16 קילוגרם, ודי בקלות".

לאחר כעשרה ימי אשפוז בסורוקה הועבר לשיקום במרכז הרפואי שיבא בתל־השומר. בשל חומרת הפציעה זה אמור היה להיות תהליך שיקום ארוך ומורכב במיוחד, אך ס' השתחרר מבית החולים תוך חמישה חודשים בלבד. "מבחינתי, למרות הפציעה הייתי כל הזמן בשירות צבאי ביחידה. נקודת ההנחה שלי הייתה שאני עדיין חייל, איש קבע, שממשיך בשירות כרגיל. זו הייתה בשבילי נקודת האור בקצה המנהרה, מהמקום האפל שהייתי בו".

גם הקצינים והחברים ליחידה סייעו לס' לשמר את אותה תחושה. הם הביאו לבית החולים את המדים והעניקו לו שם דרגות נגד בקבע. "למרות ששירותי להם 'אל תבואו', הם היו איתי כל הזמן. לא הצלחתי להבין איך זה יכול להיות שהם יוצאים לפעילות ואני תקוע בבית החולים. היחידה והשירות בה היו החיים שלי. מרכז

האחד

"מצד אחד אני שואל את עצמי למה זה קרה דווקא לי, ואין לי תשובה. מצד שני, אם אלוהים לא היה רוצה שאני אחיה, אז הכדור היה פוגע חמישה סנטימטרים גבוה יותר"

"הדבר הראשון שאמרתי לאמא שלי היה: 'אני מצטער'. לא היה לה קל לחתום לבן היחיד שלה על הסכמה לשירות קרבי. הבטחתי לה שלא משנה מה, אני הולך להשתקם"



הכי קרבי שיש

וכך, ברגע הנכון, קם סגן ס' מכיסאו והתייצב בשורת הקצינים הצעירים, כמו היה אדם בריא לגמרי העומד על שתי רגליו. "כשיצאתי לקורס אמרתי לעצמי שאני אעמוד על רחבת המסדרים ולא אשב על כיסא. ממש ברגע שהמפקדים הגיעו אליי, קמתי. הייתי מרוכז במאמץ להישאר על רגליי, אבל הצלחתי לראות מסביבי את כולם בוכים".

הסיפור של ס' בהחלט יכול לעורר בכי, אבל לא של צער אלא של אופטימיות ותקווה. ס', 23, עולה מבלרוס שמבטא זר כבר לא טבוע בו, נמנה עם סגל נבחרת ישראלי בטאקוואנדו, השתתף באליפות אירופה לנוער ונחשב להבטחה גדולה. "הייתי בטוח שאעשה שירות צבאי במ"עמד של ספורטאי מצטיין, ושכ" 2008 אייצג את ישראל באולימפיאדה", הוא מספר. אבל במקום בייג'ין הוא מצא עצמו בדהניה שברצועת עזה. "עד שהתגייסתי, לא הייתי בטוח איפה בדיוק אני רוצה לשרת. עברתי גיבוש לטיס ואת יום הגיבושם לסיירות, ובסופו של דבר התחלתי בקורס טיס".

חודשיים נדרשו לו כדי להבין שטייס בחיל האוויר הוא לא יהיה. "לא התלהבתי מהרעיון; אחרי כמה טיסות פרשתי וביקשתי להגיע ליחידה הכי קרבית שיש. שלחו אותי למשמר הגבול, אז רציתי להגיע ליחידת המסתערבים שלהם".

באותם ימים נחשף לסיפורו של רפ"ק י', הלוחם הכי מעוטר כיום במערכת הביטחון, בעל עיטור העוז הנדיר, צל"ש המפכ"ל וצל"ש מפקד אוגדת יהודה ושומרון שאותם קיבל על עשרות היתקלויות עם מחבלים מטוח אפס. גם רפ"ק י' עלה לארץ מחבר העמים וגם הוא ביקש בבקו"ם להיות "הכי קרבי שיש", ובמקום לסיירת מטכ"ל נשלח למשמר הגבול ועשה שם חיל.

ס' התחיל טירונות במג"ב והספיק לסיים שלושה חודשים עד שהגיעה הקריאה מהסיירת. "המפקד שלי קרא לי והודיע שקיבלתי זימון לגיבוש בסיירת מטכ"ל. בגלל שפרשתי מקורס טיס ועברתי טירונות במג"ב, התלבטתי אם לעזוב שוב. שיתפתי את המפקד שלי בהתלבטות והוא אמר שלמג"ב תמיד אוכל לחזור, אבל להתקבל לסיירת מטכ"ל זו הזדמנות חד־פעמית. הלכתי, עברתי את הגיבוש והתקבלתי לסיירת".

כדי להגיע ליחידה נאלץ ס' להתחיל טירונות מחדש כשנה לאחר גיוסו לצה"ל. בקיץ 2007 סיים את המסלול המפרך והפך ללוחם מן המניין ולצלף המוביל של צוות אורי. מפקדיו כבר ייעדו לו את תפקיד קצין הצלפים של היחידה, והוא סומן כמי שייצא לקורס קצינים. "מבחינתי לוח הזמנים שלי כבר היה מסודר לשלוש־ארבע השנים הקרובות", הוא אומר. אבל ב־17 בפברואר 2008, ממש על סף היציאה לקורס הקצינים, השתבשו התוכניות לחלוטין כשהוא נקרא להצטרף לפעילות מבצעית בעזה כסוג של הכנה לקראת התפקיד הבא.

"לא הייתי אמור לצאת לפעילות הזו", הוא נזכר. "הצוות שלנו סגר כבר 28 יום בבסיס, ואז קצין הצלפים אמר לי שיש פעילות והציע לי להצטרף. הוא אמר לי שאראה בזה סוג של הכנה לקראת התפקיד הבא שלי. מבחינתי זה כבר היה לסגור 35 יום, אבל היצר המבצעי הכריע: הודעתי לקצין הצלפים שאני מצטרף לפעילות".

זה לא היה המבצע הראשון של ס' בעזה. על מבצע אחר שם שבו השתתף, לא ניתן להרחיב. ככל שהפעילות הייתה יותר מורכבת, החליט אלוף פיקוד הדרום יואב גלנט, בעברו מפקד השייטת, לשתף יחידות מובחרות נוספות ולנצל את יכולותיהן המגוונות. כך מצאו את עצמן סיירת מטכ"ל,



ס' בטקס בבה"ד 1.
"כבר בבית החולים
הודעתי שאני לא מתכוון
לוותר על קורס קצינים"

העשייה. לא היה הגיוני שאני לא אהיה שם יותר. מבחינתי לא יצאתי מהיחידה לרגע, וכבר בבית החולים הודעתי להם שאני לא מתכוון לוותר על חלום קורס הקצינים.

ברצמבר 2008, עשרה חודשים בלבד לאחר הפציעה, עשה את הבלתי ייאמן וחזר לשרת ביחידה. "תוך שבועיים הכינו בשבילי רמפות והרחיבו את כל הפתחים כדי שאוכל להיכנס לכל המבנים", הוא נזכר בהתרגשות. "לא שידרתי שום מגבלה, והלוחמים ביחידה, גם הצעירים יותר וגם אלה שהכירו אותי לפני הפציעה, לא נתנו לי להרגיש שמשוהו שונה. כיסא הגלגלים לא הפריע לי אפילו להעביר מטווחים. הייתי יורד ממנו, נשכב על המזון ויורה. הצליפה ממילא נעשית בשכיבה. החלטתי מראש שגם אם אני אשאר משותק, אני אתמודד עם השיתוק לבד ואהיה עצמאי. אין סיכוי שפיליפיני יהיה צמוד אליי כל החיים".

ואכן בביתו שבגבעת זאב אין מטפל. הוא מתנייד בכוחות עצמו בעזרת כיסא הגלגלים, ולאחר שהייה קצרה במחיצתו נשכחת העובדה שמדובר באדם המוגדר נכה בדרגת הנכות הקשה ביותר.

הלוחמים האמיתיים

כחלק מהרצון להמשיך בתפקוד רגיל העלה ס' באוזני מפקדיו את רצונו לצאת לקורס הקצינים, שאליו היה מיועד טרם פציעתו. ביחידה החלו לברר אפשרות ש' ייצא לקורס מיוחד המיועד למתנדבים ולבעלי מוגבלויות שונות. כדי לבדוק את התאמתו לקורס נערכה פגישה בין ס' ומפקדיו לקצינים בבה"ד 1. בעקבות הפגישה שוכנעו מפקדי בית הספר לקצינים ש' יצליח לעמוד במטלות הקורס, ולמעשה יהיה הלוחם הראשון בתולדות צה"ל שיוסמך כקצין על כיסא גלגלים.

"חודש לפני תחילת הקורס התקשר אליי המפקד של ס' מהסיירת וביקש להיפגש איתי כדי לבדוק אפשרות ש' יעבור קורס מיוחד", מספר סא"ל מרגי, מפקד גדוד ברוש בבה"ד 1. "נפגשנו שלושתנו בירושלים, והוא עשה עליי רושם מאוד רציני. הוא ביקש שלא נעשה לו הנחות בגלל שהוא מרותק לכיסא גלגלים. אני מודה שבהתחלה הייתי סקפטי, אבל אחרי השיחה איתו הוא שיכנע אותי שהוא יצליח, והוא אכן עמד במטלות בלי הנחות. בצוות הוא הפך מהר מאוד למנהיג הטבעי".

הקורס, שאורכו שישה שבועות, נפתח ביוני, ובמהלכו למד ס' להכיר לוחמים מסוג שלא הכיר. "אם יש מקום שמבינים בו את המשמעות של המילה ציונות, זה הקורס הזה. משתתפים בו מתנדבים עם בעיות מפה ועד להורעה חרשה, כאלה שבכלל לא חייבים להתגייס, בטח לא לצאת לקורס קצינים. רציתי לעשות קורס קצינים עם לוחמים, ומתברר שעשיתי אותו עם הלוחמים האמיתיים: חייל עם שיתוק מוחין, חיילים אפילפטיים, אמהות לשניים או לשלושה ילדים. זו נקודת זכות לצה"ל ולבה"ד 1 שנותנים להם לעשות קורס כזה. אני סיפרתי להם על פעילות מבצעית, על נוהל קרב, והם היו מרותקים".

לטקס סיום הקורס, שנערך בשבוע שעבר, הגיעה כמעט כל היחידה כדי לשמוח עם ס'. "הם עשו בדרך בטקס", הוא צוחק. "צעקו, עוררו". כשהוא קם על רגליו, נתמך בהליכון עומד כדי לקבל את הדרגות ואת סיכת הקצין, אפילו הקשוחים שבלוחמי הסיירת מחו דמעה. גם הצלמת מטעם דובר צה"ל, שהוזמנה כדי להנציח את האירוע המרגש, החמיצה את הצילום משום שבדיוק ניגבה את הדמעות שזלגו מעיניה.

ואיך הרגישה אמא?

"מהרגע שאמרתי שאני רוצה לחזור ליחידה, היא תמכה. היא ראתה שזה מה שעושה לי טוב והבינה עד כמה זה חשוב לי. גם בשבילה, טקס הסיום היה סוג של סגירת מעגל, שבאיוושהי מידה יצאנו מזה".

לעמוד ולצעוד

כשהוכנסה סיירת מטכ"ל לפעילות בעזה נשמעה טענה שמדובר בטעות. גורמים שונים, בעיקר באגף המודיעין של צה"ל, סברו כי הסיכון בפעילות בעזה גבוה מדי עבור לוחמים שהשקיעו בהכשרתם המיוחדת כשנה ועשרה חודשים למשימות אחרות. כשנפצע ס' באורח קשה התחדדה המחלוקת עוד יותר, ואותם גורמים קראו למפקד היחידה להוציא את לוחמיה מעזה. "לא בשביל זה הכשירו אותם", אמרו. "זה בזבוז כוח אדם יקר שלא לייעודו", מוסיף קצין בכיר לשעבר שעשה את רוב שירותו בסיירת מטכ"ל. "זה כמו לבצע טיסות צילום במטוס קרב במקום במזל"ט. אנשי הסיירת לא מיועדים למשימה הזאת, ועד כמה שזה עצוב

האחד

"הסבירו לי שהיד לא
תתפקד. סירבתי לשמוע.
אמרתי לעצמי שהיד
בלי שום ספק תחזור
לתפקוד מלא. היום
אני סוחב איתה ציוד
במשקל של 15 או
16 קילוגרם, ודי בקלות"

"יש הרבה פצועים
שמתייאשים, לא רוצים
להילחם יותר. קשה
מאוד להמשיך להתמודד
אחרי שרופאים אומרים
לך דברים כאלה, אבל
אני מאמין שאני יכול
לעשות את זה"



לומר, הפציעה של ס' הייתה מיותרת". מפקד היחידה, סא"ל א', כמו גם ראש אמ"ן, האלוף עמוס ידלין, חשבו אחרת וטענו כי הניסיון המבצעי בעזה חשוב ללוחמי הסיירת. "הסיירת תהיה בכל מקום שבו היא יכולה לתרום", אמרו. גם ס' חושב כמותם. "לדעתי, מעבר לחובה להילחם בגזרות האלה כחלק מהמאמץ הכללי של צה"ל, זה מעלה את רמת הלוחמים. חשוב שלוחם יעבור טבילת אש. אחרי שהוא כבר חווה קרב או היתקלות בפעילות כזו, הוא יידע להתמודד טוב יותר בפעילות אחרת של היחידה. מעבר לכך, היחידה עם כל היכולות שלה מסוגלת לתרום המון בגזרות האלה".

אז הפציעה שלך לא הייתה מיותרת?

"אני הייתי מתאכזב מאוד אם בגלל הפציעה שלי היו עוצרים את לוחמי היחידה מלפעול ברצועת עזה".

הפציעה משפיעה על האמונה שלך באלוהים?

"מצד אחד אני שואל את עצמי למה זה קרה דווקא לי, ואין לי תשובה. מצד שני, אם אלוהים לא היה רוצה שאני אחיה, אז הכדור היה פוגע חמישה סנטימטרים גבוה יותר".

בתפקידו החדש כקצין ביחידה הוא ימונה על פרויקטים מיוחדים, שכמובן מסווגים ביותר. במקביל, ימשיך להקדיש כל דקה פנויה לשיקום. "גם בקורס הקצינים, כשהיו משחררים אותנו בשבוע או שבוע בערב, הייתי הולך לאימוני שיקום בבית החולים, עד תשע או עשר".

כוח הרצון שלו מעורר הערצה. מלבד אימוני הפיזיותרפיה וההידרותרפיה המפרכים שהוא עובר, הוא מקפיד לשחות בבית הלוחם בירושלים, להתאמן בעזרת משקולות בביתו ואף לנסות לעמוד וללכת על אף השיתוק המוחלט שנגזר עליו לדברי הרופאים.

"בכירי הרופאים והמומחים אמרו לי שאין סיכוי, אבל אני לא מוכן לקבל את זה. אמרו לי: 'תהנה מהחיים, סע, תטייל, תבלה', אבל אני רוצה לחזור לעמוד, לחזור ללכת, לא רוצה להישאר על כיסא גלגלים. יש הרבה פצועים במצב שמתייאשים, מרימים ידיים, לא רוצים להילחם יותר. זה קשה מאוד מבחינה נפשית, להמשיך להתמודד, לנסות להתאמץ אחרי שרופאים אומרים לך דברים חד-משמעיים כאלה, אבל אני מאמין שזה אפשרי, שאני יכול לעשות את זה".

במרפסת ביתו הציב מכשירי כושר ויצר בהם אלתור רים שונים בעזרת חבריו ליחידה, והוא מתאמן באדיקות, כך, למשל, על מכשיר ההליכון ריתכו לו מקבילים לכל האורך, שבהם הוא נאחז ומתאמץ לעמוד ולצעוד. מחר כושר שנסגר הוא רכש מכשיר סקי אליפטי והתקין עליו תומכי ברכיים לצורך אימונים. על התקרה מעל מכשיר הסקי נקבעה טבעת עבה, שאליה הוא מחבר מעין רתמה, וכך הוא מצליח לשמור על שיווי משקל ולא ליפול.

"במצב שלי חוץ משחייה אין שום פעילות גופנית שאני יכול לעשות כדי לשמור על סיבולת לבריאה. בינתיים אלה הרברים היחידים. כיוון שמבחינה רפואית אף אחד לא מאמין שיש תקווה, לא עוזרים לי בזה. חייל שנפלה עליו מקלדת והפך לנכה מבקש ומקבל סרוגייט, ואני, לוחם שרוצה לחזור ללכת, צריך לקנות מכשיר כושר משומש כי לא מאשרים לי".

אתה יכול לרכוב על אופני יד. זה אחד מענפי הספורט הפופולריים ביותר בקרב נכים.

"אני רוצה לרכוב על אופניים רגילים. וגם לרוץ".

אבל יותר מכל, הוא אומר, יותר מהנכות ומהשיקום הפיזי, קשה לו היעדר הפעילות המבצעית רווית האדר"ג. "זה הדבר שהכי קשה לי להתמודד איתו", הוא מודה. "לראות את החבר'ה ביחידה מתארגנים לקראת פעילות, מסדרים את הציוד. אני מעדיף לברוח מהבסיס לפני זה, כדי לא לראות. אני ממש לא מסוגל להשלים עם זה שאני עדיין לא יכול לעשות את זה יחד איתם".